

СТРАНДЖА

ПЕРИОДИЧНО ИЗДАНИЕ • Брой 78, април 2009 • Списание на вестника започва през 1896 г. • Цена 0.20 лв • ОБЩИНА МАЛКО ТЪРНОВО

С РЕАЛИЗЪМ И ОТГОВОРНОСТ КЪМ БЮДЖЕТ 2009 ГОДИНА

ЗАСЕДАНИЕ НА ОБЩИНСКИЯ СЪВЕТ

На 24 март т. г. в лекционната зала на читалище „Просвета“ Малко Търново се проведе редовното заседание на общинския съвет. В дневния ред на заседанието основните въпроси, внесени с докладни записки, отнема на общината Иван Иванов бяха:

* Приемане отчет за изпълнението на бюджет 2008 и

* Приемане на бюджета на общината за 2009 г.

Извън посочените докладни, заседанието обсъди и взе решение и по други въпроси от дейността на общината. Общото впечатление от за-

седанието бе неговия конструктивен диалог, подпомогнал вземането на необходимите решения.

В този брой на вестни-

ка публикуваме приетия отчет за изпълнение на бюджет 2008 и основните параметри на общинския бюджет за 2009 г.

Обсъждането и приемането на общинския бюджет бе добър повод за консолидиране около добрите идеи за развитие на общината и желание за съпричастност в решаване проблемите на жителите на община Малко Търново.

Особеност при съставянето му през тази година е предоставяне на 90% от държавните трансфери съгласно чл. 17 от ЗДБ. Останалите 10% могат да се предоставят частично с акт на Министерския съвет, съобразяван с оценките и прогнозите за текущата година на макроикономическите и бюджетни показатели, използвани за изготвяне на ДБ за 2009 г.

ОТЧЕТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА БЮДЖЕТА ЗА 2008 ГОДИНА

Приходната част

За отчетния период в общинския бюджет постъпиха 6 287 716 лв. приходи, от които данъчни приходи 1 216 099 лв., неданъчни приходи 1 616 702 лв., обща допълваща субсидия 1 707 868 лв., целева субсидия за капиталови разходи 419 800 лв., обща изравнителна субсидия 229 018 лв., целеви трансфери 977 189 лв. разпределени както следва:

10 974 лв. по Оперативна Програма „Развитие на човешките ресурси“ и по Програма ФАР-ТГС - България - Турция 86 984, 92 евро.

Процентното съотношение между годишния план на собствените приходи и тяхното годишно изпълнение е 78,64 %.

По разходната част

Отчетът на разходите до 31. 12. 2008 г. възлиза на 5 572 603 лв.

408 лв. Най-големите обекти в инвестиционната програма на общината бяха:

1. Канализация Граматиково - 279 255 лв.

2. Ремонт на пътна настилка по селата - 235 400 лв.

3. Реконструкция на кухненски блок и трапезария в ДВПР с. Заберново - 18 716 лв.

4. Възлагане изработването на Доклад по ОВОС, оценка на съвместимост и изготвяне на документация за комплексно разрешително за обект: „Изграждане на депо за обезвреждане на твърди битови отпадъци М. Търново“ - 21 720 лв.

5. Ремонт на улична мрежа в Малко Търново - 25 655 лв.

6. Проектиране на канализации - 53 820 лв.

7. Изработване на технически и работни проекти за обекти „Реконструкция водопроводни мрежи по селата“ - 10 751 лв.

8. Изграждане на ВК инсталация и боядисване на общезитие в Малко Търново - 49 918 лв.

9. Подмяна на канализационни тръби и изграждане на домови канализационни отклонения в Малко Търново - 21 526 лв.

10. Основен ремонт на

завеждане, оборудване и създаване на условия за столово хранене с общ размер на 17 430 лв.

12. Изготвяне на лесостроителен проект в размер на 22 722 лв.

13. Извършване на СМР на водоотоплителни инсталации на СОУ „Васил Левски“ Малко Търново и „Общезитие“ в Малко Търново - 119 914 лв.

14. Придобиване на помпа за водоснабдяване на с. Сливарово - 1052 лв.

15. Проект за градски парк - 2800 лв.

16. Реновиране на туристическа база „Велека“ по програма ФАР - 91 608 лв.

17. Придобиване на машини и съоръжения, стопански инвентар, компютри и хардуерно оборудване за туристическа база „Велека“ по програма ФАР на обща стойност - 48 664 лв.

уличната мрежа по Програма САПАРД на стойност - 869 747 лв.

Решения на общинския съвет:

1. Приема уточнения годишен план на бюджета за 2008 г. по приходна и разходна част, по функции и дейности, както следва:

1.1. По прихода 7 069 575 лв.

/Разпределени по параграфи съгласно приложение/

Държавни - 2 969 782

Местни - 4 099 793

1.2. По разходи 6 745 591 лв.

/Разпределени по функции, дейности и видове разходи съгласно приложение/

Държавни - 2 969 782

Местни с дофинансиране - 4 099 893

2. Приема отчета за изпълнение на бюджета за 2008 г., както следва:

2.1. По приходи - 6 745 591 лв.

/Разпределени по параграфи съгласно приложение/

Държавни - 2 969 782

Местни - 3 784 957 лв.

2.2. По разхода - 6 745 591 лв.

Държавни - 2 969 782

Местни - 3 784 957

/Разпределени по функции, дейности и видове разходи съгласно приложение/

§§ 31-18	Уточнен план	Отчет
В това число за:	877 862	877 862
Стихийни бедствия	432 904	432 904
Оптимизиране на училищната мрежа	300 000	300 000
Реализация на общинските проекти по САПАРД - ДДС	144 958	144 958

§§ 31-28	Уточнен план	Отчет
В това число за:	99 327	99 327
Субсидии за вътрешноградски и между-селищен транспорт	44 241	44 241
Компенсации за безплатен превоз на ученици до 16 години	20 876	20 876
Компенсации за безплатни или по намалени цени пътувания	29 210	29 210

Общината е внесла в Републиканския бюджет данък добавена стойност в размер на 22 805,42 лв. и данък върху приходите от стопанска дейност в размер на 14 605,71 лв. През същата година по извънбюджетна сметка са постъпили

Бюджетните средства са изразходвани при съблюдаване приоритетите по Закона за Държавния бюджет: заплати, стипендии, храна, отопление и други.

Общинската болница, финансирана с 219 651 лв., а читалищата с 55

СОУ „Васил Левски“ - 264 070 лв.

11. Закупуване на об-

През същата година успешно се реализира и финансирането на ремонт на

лен по функции, дейности и видове разходи съгласно приложение/

БЮДЖЕТ '2009 НА ОБЩИНА МАЛКО ТЪРНОВО

Приходна част

С чл. 10, ал. 1 от ЗДБРБ за 2009 г. са приети размерите на взаимоотношенията между централния бюджет и бюджета на общината за 2009 г. както следва:

I. Държавни приходи - 1 966 663 лв. в т. ч.:

1. Обща допълваща субсидия - 1 957 500 лв.

2. Преходен остатък - 9 163 лв.

II. Местни приходи - 2 500 420 лв. в т. ч.:

1. Данъчни приходи - 125 000 лв.

2. Неданъчни приходи - 1 856 249 лв.

3. Трансфери за местни дейности - 589 700 лв. в т. ч.

- обща изравнителна субсидия - 129 700 лв.

- целева субсидия за капиталови разходи - 460 000 лв. в т. ч.

- за изграждане и основен ремонт на общ. пътища - 261 500 лв.

6. Погашение по дългосрочен заем (-)70 529 лв. Общ размер на при-

ходите: 4 467 083 лв.

При съставяне на общинския бюджет, бюджетните кредити за финансиране на делегираните от държавата дейности не могат да бъдат по-ниски от определените в чл. 11, ал. 1 от ЗДБРБ за 2009 г.

Разходна част

През 2009 г. се запазва принципното разделение на дейностите по образование на делегирани и местни дейности.

Размерът на средствата за делегираните от държавата дейности във функция „Образование“, „Здравеопазване“, „Социално осигуряване, подпомагане и грижи“ и „Почивно дело, култура, религиозни дейности“ се определят съобразно единните разходни стандарти, определени в Приложение № към т. 4 от решението и натуралните показатели за съответните дейности.

Разпределението по Функции е както следва:

Функция	Общ размер, лв.
I „Общи държавни служби“	827 836
II „Отбрана и сигурност“	79 311
III „Образование“	592 841
IV „Здравеопазване“	284 200
V „Социално осигуряване подпомагане и грижи“	862 066
VI „Жил. строителство, БКС и опазване на околната среда“	739 316
VII „Почивно дело, култура и религиозна дейност“	264 607
VIII „Икономически дейности“	758 792
IX „Разходи, неквалиф. в други“	56 100
Всичко:	4 467 083

Решения:

1. Приема бюджета на община М. Търново за 2009 г., както следва:

1.1. По прихода 4 467 083 лв.

/Разпределен по параграфи съгласно приложение/ в т. ч.

1.1.1. Държавни приходи 1 966 663 лв.

1. Обща допълваща субсидия 1 957 500 лв.

2. Преходен остатък 9 163 лв.

1.1.2. Местни приходи 2 500 420 лв.

1. Данъчни приходи 125 000 лв.

2. Неданъчни приходи 1 856 249 лв.

3. Трансфери за местни дейности 589 700 лв.

в т. ч. - обща изравнителна субсидия 129 700 лв.

в т. ч. - за зимно поддържане и снегочистване 82 700 лв.

4. Целева субсидия за капиталови разходи

460 000 лв.

в т. ч. - за изграждане и основен ремонт на общ пътища 261 500 лв.

5. Погашение по дългосрочен заем (-)70 529 лв.

1.2. По разхода 4 467 083 лв. в т. ч.

/Разпределен по функции, групи, дейности и параграфи, съгласно приложение/ в т. ч.

* за делегирани държавни дейности 1966 663 лв.

* за местни дейности с дофинансиране 2500 420 лв.

Приема бюджета на общината за 2009 г. по пълна бюджетна класификация с тримесечно разпределение по приходната и разходната част, както следва:

Приема бюджета на общината за 2009 г. по пълна бюджетна класификация с тримесечно разпределение по приходната и разходната част, както следва:

Приема бюджета на общината за 2009 г. по пълна бюджетна класификация с тримесечно разпределение по приходната и разходната част, както следва:

Наименование	Всичко	I	II	III	IV
Общи приходи по бюджет, лв.	4 467 083	1 216 720	1 113 486	1 016 710	1 120 167
Общи разходи по бюджет, лв.	4 467 083	1 216 720	1 113 486	1 016 710	1 120 167

ПОСЛЕСЛОВ

В частта на приходите с общински характер са предвидени постъпленията от имуществените и други данъци /местните данъци, вкл. патентния данък/, трансфери за местни дейности /обща изравнителна субсидия и трансфер за зимно поддържане и снегочистване на общински пътища/, утвърдени с чл. 10, ал. 1 от ЗДБРБ за 2009 г., частта /размерът/ на средствата от целевата субсидия за капиталови разходи, които са предвидени за финансиране на обекти в местните дейности, включително и за изграждане и основен ремонт на общински пътища, както и постъпленията от операции с общинско имущество, местни такси, чиито размери се определят от общинския съвет, глоби, лихви и други неданъчни приходи с общински характер.

Балансирането на общинския бюджет с обща субсидия за делегираните от държавата дейности, трансферите за местни дейности /обща изравнителна субсидия, трансфер за зимно поддържане и снегочистване на общински пътища/ и целева субсидия за капиталови разходи в размери, по-големи от определените със ЗДБРБ за 2009 г., както и с временни безлихвени заеми от Републиканския бюджет, не се допуска.

ОБЩИНСКА ХРОНИКА

ОФИЦИАЛНО ОТКРИВАНЕ НА ДНЕВНИЯ ЦЕНТЪР

На 17 март т. г. в Малко Търново бе официално открит Дневния център за възрастни с увреждания. В церемонията по откриването заедно с кмета на общината Иван Иванов участие взе и социалния министър Емилия Масларова, гост на града по покана на общинското ръководство. Центърът е изграден по проект на общината, защитен пред МТСП, финансиран от Социален инвестиционен фонд, на стойност 418 057 лв. Дейностите по проекта стартираха през 2004 г. с реконструкция и възстановяване на сградата, ползвала се до преди години за целодневна детска градина и превръщането и по новия проект в Дневен център за възрастни с увреждания. Със средства по друг проект „Красива България“, спечелен отново от общината в размер на 141 450 лв. бе преустроен и реновиран кухненския блок. Изграждането на

отоплителната инсталация, обособяването на 15 отаците за отход и почивка, както и цялостното обзавеждане и оборудване на центъра се извърши със

средства от общинския бюджет на стойност 230 000 лв.

Изграденият дневен център е едно безспорно завоевание в социалната политика на общината, високо оценено от министър Масларова и възприето от възрастните хора, жители на града, като придобивка, предоставяща им ком-

плекс от медицински, социални и образователни услуги. Присъстващите на тържеството след откриване на центъра, имаха среща с ми-

нистър Масларова, състояла се в приемния салон на сградата.

Министър Масларова направи просторно и аргументирано изложение върху основните направления от социалната политика на правителството, болшинството от тях с адрес към възрастните и млади хора.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
КОХЕЗИОНЕН ФОНД
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ
РЕШЕНИЕ ЗА ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

През 2008 г. община Малко Търново кандидатства по оперативна програма „Околна среда 2007 - 2013 г.“

Исканите средства за безвъзмездното финансиране се отпускат по процедура: „Техническа помощ“ по приоритетна ос 1, мярка „Подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води в населените места с над 2000 е. ж. и в населени места с под 2000 е. ж., попадащи в градски агломерационни ареали“.

Отпуснатата финансова помощ е насочена към изготвяне на предпроектни проучвания, инвестиционни проекти, финансови и икономически анализи и подготовка на предпроектното предложение за финансиране и изпълнение на инвестиционното намерение.

Конкретната цел на проекта е подпомагане на общинската администрация за подготовка на качествени и пълни инвестиционни проекти и изграждане, реконструкция и модернизация на ПСОВ и реконструкция канализация на града.

Кметът на община Малко Търново подписа

договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с Договарящия орган на Оперативна програма „Околна среда 2007 - 2013 г.“. Средствата от тази помощ са предназначени за реализиране на проект: „Подготовка на инвестиционни проекти за изграждане на ПСОВ, доизграждане на канализационна мрежа и частична реконструкция на водопроводна мрежа в Малко Търново.“

Стойността на проекта е 1 179 692,18 лв.

Договорът ще се изпълнява за период от 18 месеца.

Изпълнението на този договор е част от дейността на община Малко

Търново, насочени към реализация на поетите ангажменти към Европейския съюз от страна на Република България и към жителите на общината.

Във връзка с това, на 24 март в Малко Търново се проведе пресконференция за представяне на проектите, организирана от общинска администрация. Пред присъстващите представители на средствата за масово осведомяване инж. Тонка Стоева, административен секретар на общината и член на

колектива, разработил проекта, аргументирано представи неговото съдържание и значението за решаване екологичните проблеми на града.

ДО НОВИ ПОЛЗОТВОРНИ СРЕЩИ

От 20 до 22 март 2009 г. в община Малко Търново по покана на общинското ръково-

главен редактор на вестник „Тракия“. Придружавани от кмета на общината Иван Иванов и ген. Тодор

дство и със съдействието на Съюза на тракийските дружества в България на работно посещение бяха Надежда Захариева, заместник-министър на културата и Елена Алекова,

Бояджиив, зам.-председател на Съюза на тракийските дружества в България, гостите посетиха село Бръшлян, запознавайки се с неговия архитектурен и етнографски облик, историческо минало

и настоящето му развитие като туристическа дестинация. С не по-малък интерес от тяхна страна премина и пътуването им до историческата местност Петрова нива, както и посещението в историческия музей на града и двата негови християнски храма.

Уважавайки факта, че г-жа Надежда Захариева е не само заместник-министър на културата, но и една от обичаните и талантиви поетеси и писателки в България, в това число и другата подробност, че главният редактор на в. „Тракия“ Елена Алекова е също от изявните наши поетеси, публицист и литературовед, организаторите на тяхната програма им предложиха участие в литературна вечер, посветена на разговор за поезията в нашия

живот. Вечерта се състоя в лекционната зала на читалище „Просвета“ в рамките на традиционния за града Литературен салон. Извън споделените мисли за поетичното слово двете поетеси прочетоха вълнуващи свои поетични изповеди. Препълнената зала ги възнагради с внимание и любов, а те, разделяйки се, оставиха свои книги на читалищната библиотека, разбира се с автограф.

На следващия ден гостите посетиха село Граматиково, където проведеха разговор в кметството, свързан с певческите фолклорни традиции на това лично и прочуено странджанско село.

„Странджа“

ИСКРЕНО И КРАСИВО

Така можем да оценим музикално-сценичното представление на детската театрална труппа при читалище „Просвета“ - Малко Търново, състояло се на 23 март в големия читалищен салон. Под ръководството на Милена Дренчева, секретар на читалището, 30 деца от начална

популярни мелодични шлагери.

Избраната монологична форма за характеризирани на героите от познатите на всички ни приказки като „Червената шапчица и вълка“, тази за Щурецата, за калинките, врабца, свраката и още много други наситиха сценичното

та и средна училища възраст на СОУ „Васил Левски“ в продължение на повече от месец репетираха най-напред с текст, след това с музика сценичния вариант на почти приказната история на главния герой с причудливо име „Гъбарко“.

Не скривам удоволствието си, а то не е само мое, да поздравим Милена за дързостта да работи с една не малка група деца, сполучливо обединени, но вече като театрален колектив. На театър, като на театър. Осветление, декор, реквизит, музикална партитура от чисто детски прелестни песни, та чак до

пространство със забавни сцени. Получи се преливане от чиста драма към мюзикъл, по-точно един весел пролетен карнавал. За това пък и публиката възнагради представлението с ръкопляскания и познати похвални: „Браво, браво!“

Дай Боже, повече подобни прояви. Те прилягат на читалището, което има почти вековна история. Дано само огънят не гасне.

Георги ЦЪГОВ

26 МАРТ - ДЕН НА ТРАКИЯ

ТРАКИЕЦЪТ, ДИПЛОМАТ И КРАЕВЕД - СТОЯН ШИВАЧЕВ

Делото на големия родолюбец юрист по професия Стоян Петков Шивачев, роден в 1851 г. в Малко Търново е неопенимо. Със страст обикалял и проучвал миналото на българите от Одринска Тракия и Странджа, събирал и съхранил ценен личен архив, написал уникален български речник от около 1000 страници с 65 000 думи. Това е само част от изследователската и обществено-политическата му дейност. За осъществяването ѝ кореспондирал с много видни личности, включително и с министъра на Народното просвещение Иван Вазов, със Славянското благотворително общество в Петербург, с Географическия институт във Виена и други.

Видният общественик и учител Стоян Шивачев по-

срещнал с приветствено слово на руски език освободителите - руси, начело с полковник Лермонтов в Бургас. Избран е за първи секретар на освободената Бургаска община. Обществено-политическата и трудова дейност като адвокат продължава до края на живота му.

По време на Балканската война /1912 - 1913 г., родолюбецът Стоян Шивачев, въпреки и пенсионер, живеещ в Бургас, бил поканен от Лозенградския военен губернатор да бъде назначен за „чиновник с особени поръчки“, за времето от 2 януари 1913 г. до 30 юни 1913 г. По-късно през същата 1913 г. бил преместен „в качеството му на шарже д'афер при българското генерал-губернаторство в Одрин“, с командир брата на Иван Вазов - ген.

лейтенант Георги Вазов.

Междусъюзническата война - 1913 г. влошило отношенията между съюзниците и турската армия предприела контраатака. На 9 юли 1913 година българската войска била принудена да напусне Одрин. Българското население потънало в скръб. С разпалени „националистически страсти“ поробителите торможели и разграбвали

имуществото на тракийските българи. Адвокатът Шивачев направил не малко, за да им помогне. С притежавания открит лист, издаден от бившето тракийско военно губернаторство в Одрин, Стоян Шивачев се завърнал при семейството си в Бургас, след което отново потеглил за Одринско, да помаже на повторно поробените българи. Завръщайки се, следите му се губят.

По този повод съпругата му Калина Шивачева на 5 септември 1914 г. пише лично трогателно писмо от Бургас до Н. Ц. Височество цар Фердинанд I, с молба да заповяда издирването му.

Отговор не е последвал.

Тайнствената смърт остава пълна тайна и до днес.

От личния архив на Янко КЕРЕМИДЧИЕВ

ПОСЛАНИК НА ДОБРОТО И КРАСИВОТО

Дълго мислих как да представя моя нов приятел Даниел Марку от Румъния, който преди дни пешком, с крайна цел - Истанбул, премина през Малко Търново. Преди това е бил в Бургас, след като началото на неговото пътешествие започва на 28 февруари от родното му село Новодари. Тридесет и четири годишният пътешественик от Румъния работи като сервитьор и инкрустатор в Бергамо, Италия. Разбираме още, че пътят му през България преминава през Шабла, Каварна, Балчик, Кранено, Варна, Обзор, Свети Влас, Несебър и Поморие, за да стигне до Бургас и оттам през Малко Търново до Истанбул.

Неговото пътешествие има благородното стремление да пребори лошата слава, която имат днес България и Румъния.

До тук нещата са безспорно любопитни и атрактивни, ако се ръководим от изненадата да срещнем в житейския си път подобен чудак. Други пък приемат неговото пътуване като губене на време, а не са малко и тези, които би-

ха търсили рекорди да речем за книгата на Гинес.

Пристигайки в М. Търново, привечер, Даниел търси първите свои познати малкотърновци, които среща по пътя. Намира ги и почти библейски получава вниманието от тяхна страна, почуквайки на вратата, за да му се отвори. Те, новите му познати и мои приятели, ме канят на среща с Даниел около трапезата, на която домакинята бе сложила националната баня. Отпиваме по чаша вино, за да мога не без любопитство да разбера истината за това странства-

не. Тя не е нито в жаргона на думата „крачи 443 км.“, или в още по-тъпото „бъхти“, а в поетичния постулат на Пабло Неруда, съхранен в дневника на Даниел „Умира бавно този, който не пътува, който не чете, който не слуша музика и т.н.“

Повярвах на Даниел и му се доверих.

„Мир, любов и приятелство и нищо повече - казва той - не е нужно за да бъдем посланици на доброто и красотата“.

До всяко земно място, споделя той, можем да стигнем с всяко превозно средство, но ако истински желаеш да пътуваш, то трябва да вървиш пеш. Едва тогава ще разбереш и себе си. В този смисъл Даниел не просто „бъхти“, а проверява себе си, извън суетата за рекорди.

Доскоро, приятелю!
Малко Търново

Най-възрастният занаятчия, майсторът-шивач,

Войно Сотиров от града

ни навърши 95 години.

Макар и на преклонна

възраст, той не е преста-

нал да се люби на жи-

вота. Нещо повече, търси раздумката, приятелството. Не е престанал да внася и ведрина вкъщи, трогателно грижейки се повече от 20 години, за здравето на верния си житейски спътник - съпругата му леля Куна.

Като му честитим от сърце юбилея с пожела-

нията за всичко най-добро, ще припомним и една негова житейска максима: „Животът е хитро нещо. Не можеш да го залъгваш и надхитриш дори и с много пари, а с

голяма власт. Деликатна работа е той ви казвам, деликатна.... Трябва да си малко артист, за да не доскучаеш на себе си и на другите“.

Та хайде, мастор Войно, хайде! Сполай ти и на здраве по твоята всекидневна мярка!

В-к „Странджа“

1 АПРИЛ - ДЕН НА ХУМОРА И ШЕГАТА

ВЕСЕЛА СТРАНДЖА - ЗАСМЯНА

Така я желаем, не само в Деня на шегата - Първи април, а винаги - пролет и лято, есен и зима. Смеят на хората е здраве и добруване. Който се смее и който пее, се казва в народната мъдрост, зло не мисли. Пардон, става дума само за онзи смях, различен от присмехулният, от кикота зад гърба ни, както и за онази песен, ज्याмаща нищо общо

с злобливата, в която няма добрината и слънчевата усмивка.

Весела Странджа, засмяна. Нека я опазим и като природа, и като бит, защото ако ги няма в нея птиците, дъбравите и листето, тя ще заплаче, вместо да се усмихне. Ако ги няма в нея хората с техните добри думи и дела, ако я няма традицията да се пошегуваш със себе си и с приятели, и то добронамерено, ще из-

чезне смеят, като пречистваща духовна сила.

Та думата е отново за първоаприлския шеговит ден, но не както го споменаваме „Ден на лъжата“, а като ден на благородното и остроумно забавление. И прав е мъдрецът, който е казал: „Светът е оцелял, защото се е смял!“.

Истина е, истина е, казваме и ние днес, така както е казано в Светото Евангелие.

ШЕГОБИЙЦИТЕ НА МОЯ РОДЕН ГРАД

В паметта ми още не са избледнели имената на такива веселяци и шегобийци, като дядо Лечо Кафеджията, който непрекъснато забавляваше клиентите си с мъдри приказки, с духовити „лафове“, измислици и шегобийства; дядо Тодор Араболу - с неизчерпаемите си анекдоти за паши и бейове, с находчивите си прякори; дядо Киркора /Киро Иванов, с доста оскъдните си, но качествени, дори язвителни, жигосващи реп-

лики, които разведряваха, но и честичко начумерваха белокосите и мустакасти клиенти в кръчмата му; Димо Вирянов, който знаеше да бръсне не само с бръснач, но и с острия си език; Димитър Арнаудов - с анекдотите и епизодите си по време на „комитлъка“ и учителстването си из Странджа. Клиентите на Стамчовото и Янковото кафе и посетителите на старото читалище разказваха духовити приказки, весели и забавни ловджийски истории и епизоди из живота на стран-

джанските борци /пехливани/; случки с някои интересни занаятчии, служители, началства.

Не по-малко духовити и находчиви бяха по-късно и някои от по-младите учители, като Пенчо Райков, Иван Янков, Димитър Попсадов и Васил Кутлев, професионален шофьор, който макар и с разклатено здраве разказваше своите духовити анекдоти, случки и патила и то така майсторски, така артистично, че заливаше в смях всички, които го слушаха.

Именно някои от запомнените от тези смешотворни „раздумки“, „смешки“ и „веселушки“, къде блага, къде киселички, съм записал, събрал и скътал в тетрадка. Доколко те допринасят за разкриване на някои позабравени, попребрегнати кътчета от живота и душевността на Странджанеца, това остава да отсъди читателят, ако случайно попадне на тях.

Никола
КАРАГЕОРГИЕВ

СМЕШКИ И ВЕСЕЛУШКИ

МИ КУ НЕ ЕДЯХ?...

Седнал един ден Гьоргаки да прави сметка на бата си Стамо, който обичал и да пие, и да пуши.

- На, виж бе, бако, сяки ден даваш за тоя пущина /тютюна/ по едно левче. За месеца - 30, за година - 365. Колко години пушиш? Тридесет. 365 по тридесет - 10 950 лева! Ку не пушеше значи, щяше да си имаш спестенички. Десет хиляди левчета са това ей, бако!

- Ми ку не пиех? - оклешил се насреща му Стамо.
- Ку не пиеше, щяше да спестиш още повече. Тури ги ти едно на друго по две левчета на ден за пиене - на ти 14 600. Значи, ако не пушеше - 10 950, лв. и ако не пиеше - 14 600... Или за двадесет години щеше да си спестил над 25 000 лв.!

- Ми ку не едях? - оклешил се пак Стамо и цъкнал, та запалил цигарата си срещу Гьоргаки.

ТОРБИЧКАТА С ПИСЪМЦЕТО

Баба Жора праща на дъщеря си в Бургас малко фасулец, лещина и шушулки /сушени джанки/. Синът ѝ пише кратко писъмце, прочита го на майка си

и го слага в торбичката. Баба Жора помислила, помислила малко, па току подпитала: „Мъ ти, синко, забрави да хи пишеш да тръсне торбичката да наиде писъмцето, сине! Ми инак може да не го наиде, така, де...“

НА КРЪЩАВКА - НЯКОГА

Едно време стоиловици кръщавали децата си във Велека. Там ги носели по две-по три. Там идвал и попът. Той газел в реката, той ги потапял във водата, той им давал имената. На една такава кръщавка обаче,

той дошъл порядчно п и й н а л , поел първото дете и го потопил. Когато запял „Ой Йордане кръщават се...“ младенецът се изплъзнал от ръцете ми и буйните води на Велека го отвлякли надолу. „Тю бря!... Тва го изтърахме!... Отиде по гяволите!... Хъ дайте друго... Кое беше на реда...“

ЗА ДОЛАПА, РАЗБОЙНИЦИТЕ И СИРОМАШКАТА УЧАСТ

Долапа /тепавицата/ ни за шаек беше построена в най-каменистото и най-гористото място на р. Аидере /Меча река/ м. Градището. Тук има много /махари/ - ями, пропасти и цялата местност е покрита с вековни габри и дъбове с широко клонести клони, гдето и пладнешният слънчев пек не може да проникне в тях. Виждат се под обрасналите дървета, че стърчат разрушените стени на някогашната римска крепост Градището. Щом влезеш в тази тъмна гора страх те обзема и като че ли нещо тайнствено ти напомня за ония смътни времена през

турското робство. Никакъв птичи глас не се чува тук. Именно това място беше гнездото на някогашните разбойнически банди, които върлуваха около 1881 г. Тази гора беше тяхното скривалище, защото и самите турци се страхуваха да навлязат в нея - разбойниците бяха застрашили и тях и всички ни. През това

време помня, че шест пъти дойдоха разбойниците на долапа ни и взимаха хляб и други потреби. Честото бродене на разбойниците из горите около Малко Търново караха всички да изтръпват от страх, още повече страх всяваше и турският аскер. След появата на разбойниците веднага аскерът отиваше на мястото и измъчваша ония, на които се бяха явили бандитите. Така баба ми и мен с вързани ръце наиззад ни подлагаха на най-

жестоки мъчения да признаем, че сме ятаци - укриватели на разбойниците. От после се узна, че войводата на тия българи разбойници били горският поп от Разград и Страти от с. Дуденово - Бургаско. Една вечер идват на чифлика ни тези разбойници да заловят мен, та да изкарат откуп от баща ми, но благодарение, че по-големият ми брат бе ги забелязал, преди те да блокират чифлика, ние всички избягахме и се скрихме в гората. На работното население тия бандити не създаваха големи пакости, но след всяко тяхно явяване човек мъчно можеше да се отър-

ве от турската контрашайка. Най-жестокият, прочут със своите зверски изтезания беше тогава жандармът, юзбашия Али Пехливан. Той беше изпратен от Одринския валия да преследва разбойниците в Малко Търново, с около 7-8 турски стражи,

но понеже разбойниците бяха добре въоръжени и при това бяха калени и пъргави българи и постоянно сновяха из горите, то Али Пехливан се боеше да се срещне с тях.

/Със съкращения от дневника на поп Сава ШАРЕНКОВ/

Издава Община Малко Търново
Адрес на редакцията:
8162 Малко Търново,
ул. „Малкотърновска комуна“ № 3
тел: 05952/30-70 www.malkotarnovo.org

Редактор:

Георги ЦЪГОВ;

Предпечат: •СПРИНГ• ООД

ул. „Шейново“ № 3, тел.: 811-542

СТРАНДЖА

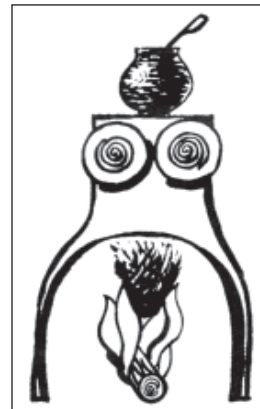
бр. 78, 2009 г.

писто до
редакцията

ЗА ПРОИЗХОДА НА НЯКОИ ДУМИ В ГОВОРА НА МАЛКО- ТЪРНОВСКИЯ КРАЙ

Има достатъчно данни за това, че поне през 18-ти и 19-ти век, не само малкотърновския но и други съседни райони са били обхождани от едни амбулантни търговци, наречени гамозлии. По народност те били гърци и разнасяли стоките си с каруци, или на гърба на товарен добитък. Продавали галантерийни и други подобни дребни произведения, наричани от българското население със сборното название праманя или примака. Това идва от гръцката дума прагмата, която означава неща или вещи. Тия търговци, разбира се не са знаели достатъчно добре българския език, затова словесния недостиг са го запълвали с техни думи. Да вземем например понятието КОККИНА, което на гръцки означава червено. Ако червения цвят на ганозлийските стоки е бил с по-различен нюанс от местното

отдавна утвърдено червено, то това е могло да бъде възприето като един вариант и да бъде наречено с побългареното название кокимато - аналогично да речем жълтото или черноватото. В хода на десетилетията думата се е трансформирала в кникато, което и до днес означава червено в говора на малкотърновския край.

Има други сведения според които по време на тая разносна търговия или след това в магазините едновременно с другите стоки се е продавала и прамакя. В потвърждение на това идват думите на една народна песен, от която ще приведем само два стиха:

*Я ходих мале, я ходих
наголу къде скелъето
да питам, мале, скелъедини
дават ли пари с файга.*

*Дават ли пари с файга,
с файга още с работа
да купя гребна прамакя,
дугенят да си погрепя.*

Така при градските условия са се специализирали един обособен в даден профил магазини, където едновременно с прамакя се продавали и много други видове стоки, свързани с облеклото, включително и текстил, били наричани праматарници, а търговецът праматар или праматарин. Като едно колоритно допълнение ще се каже, че през 30-те години на 20-ти век в Бургас имаше някой и друг магазинен надпис с означение „праматар“ или „праматарница“. Сред гражданството съществувало убеждението, че малкотърновците били все праматари. Това разбира се не беше вярно. От друга страна, някои от ангажиралите се в този бранш на търговията бяха наистина малкотърновци и точно това подхранвало погрешната представа.

Д-р Мъгърдич МЕЛКОНЯН